

Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonal

2017/2281(INI)

21.6.2018

OPINJONI

tal-Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonal

għall-Kumitat għall-Affarijiet Barranin

dwar l-implimentazzjoni tal-Ftehim ta' Assoċjazzjoni tal-UE mal-Moldova
(2017/2281(INI))

Rapporteur għal opinjoni: David Martin

PA_NonLeg

SUĞGERIMENTI

Il-Kumitat għall-Kummerċ Internazzjonali jistieden lill-Kumitat għall-Affarijiet Barranin, bħala l-kumitat responsabbi, biex jinkorpora s-suġġerimenti li ġejjin fil-mozzjoni għal riżoluzzjoni tiegħu:

- A. billi ż-Żona ta' Kummerċ Hieles Approfondita u Komprensiva (DCFTA) bejn l-UE u l-Moldova ilha tapplika sa mill-2014;
- B. billi l-esportazzjonijiet tal-Moldova lejn l-UE żdiedu b'iktar minn 15 % mid-dħul fis-seħħ tad-DCFTA u l-Moldova attwalment tiddependi fuq l-UE għal 66 % tal-esportazzjonijiet tagħha;
- C. billi r-rata ta' użu preferenzjali ta' 90 % għall-Moldova turi kif id-DCFTA kienet ta' beneficiċju għall-impriżi, il-ħaddiema u c-ċittadini tal-Moldova;
- D. billi l-implimentazzjoni effettiva tad-DCFTA tiddependi fuq l-isforzi kontinwi tal-Moldova li żżid ir-riformi rigward l-istat tad-dritt, il-governanza, il-kapaċità istituzzjonali u l-amministrazzjoni pubblika inkluž f'oqsma relatati mal-kummerċ;
- E. billi sar progress f'oqsma essenzjali bħalma huma l-miżuri sanitari u fitosanitarji, l-ostakoli tekniċi għall-kummerċ, id-dwana u l-akkwist pubbliku;
- F. billi l-Gruppi Konsultattivi Domestici (DAGs) ġew stabiliti f'konformità mad-dispozizzjonijiet tal-kapitolu dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli u s'issa kellhom tliet laqghat;
1. Jilqa' ż-żieda sinifikanti ta' importazzjonijiet mill-Moldova lejn l-UE bħala riżultat tad-ħħul fis-seħħ tad-DCFTA; jissottolinja li d-DCFTA għandha tkun xprun ta' diversifikazzjoni ekonomika u, għaldaqstant, iħegġeg lill-Kummissjoni tappoġġja l-Moldova biex tidentifika oqsma ewlenin li għandhom jingħataw prioritā fl-implimentazzjoni tad-DCFTA; iqis li d-dimensjoni tal-liberalizzazzjoni tal-kummerċ għandha tkun ġestita b'attenzjoni bil-hsieb li timminimizza l-ispejjeż filwaqt li timmassimizza l-benefiċċi għall-Moldova;
2. Jilqa' l-ħolqien ta' madwar 1 500 impjieg bl-appoġġ li nghata lin-negozji żgħar u jtendi l-ħtiega li jkomplu jiġu incəntivati s-setturi tal-SMEs u ta' negozji ġoddha, speċjalment minħabba l-kontribut importanti tagħhom għat-tkabbir ekonomiku, l-impjieg, l-innovazzjoni u l-kreattività imprenditorjali;
3. Jissottolinja l-fatt li l-objettiv aħħari tad-DCFTA huwa li jsir titjib tangħibbi u sostenibbli fil-kundizzjonijiet tal-ghajxien taċ-ċittadini ordinarji fil-Moldova billi l-pajjiż jibqa' wieħed mill-ifqar fl-Ewropa, u b'hekk iħeġġeg lill-awtoritatiet iwettqu proċessi ta' riforma effettiva bil-hsieb li jitjiebu l-istandardi tal-ghajxien għal dan il-ġhan;
4. Jistenna li l-Moldova tkompli fit-triq tagħha lejn ir-riformi mhux biss f'dawk esku lu marbuta mal-kummerċ, bħar-ristrutturar tas-setturi finanzjarji u tal-enerġija, iżda wkoll fl-oqsma tal-istat tad-dritt, l-amministrazzjoni pubblika, is-settur

tal-ġustizzja, il-ġestjoni u l-effiċjenza tal-finanzi pubblici, il-libertà tal-midja, l-ugwaljanza bejn is-sessi u t-tišiħ tal-pożizzjoni tan-nisa, kif ukoll l-intensifikazzjoni tal-ġlied kontra l-korruzzjoni; ifakkar ukoll l-importanza tal-implimentazzjoni effettiva ta' riformi u strumenti legali li għadhom kemm ġew introdotti; jitlob li jittieħdu passi konkreti fis-setturi kollha msemmija, f'konformità mal-aspettattivi enfasizzati fir-riżoluzzjoni tal-Parlament dwar l-assistenza makrofinanzjarja lir-Repubblika tal-Moldova¹, filwaqt li jfakkar diversi dibattiti dwar is-sitwazzjoni fil-Moldova u l-appelli tal-Parlament għal sforzi ta' riforma trasparenti u għal kundizzjonalitajiet stretti marbuta ma' riżultati tangħibbi f'oqsma identifikati li jeħtieg titjib; hu favur id-deċiżjoni sabiex id-Direttiva tal-UE kontra l-Hasil tal-Flus tiġi trasposta;

5. Iqis li l-approssimazzjoni regolatorja mal-*acquis* tal-UE hija d-dimensjoni ewlenija tad-DCFTA minħabba li l-aċċess reali għas-suq tal-UE u r-riformi jiddependu ħafna fuq l-implimentazzjoni u l-infurzar xierqa tal-leġiżlazzjoni rilevanti; huwa konxju mill-isfida enormi li dan jirrappreżenta ghall-governanza, l-istituzzjonijiet u l-amministrazzjoni pubblika fil-Moldova u jinkoraggixxi lill-Kummissjoni tipprovd appoġġ tekniku u finanzjarju adegwat; iheġġeg lill-Kummissjoni tikkunsidra t-twaqqif ta' grupp ta' appoġġ ghall-Moldova, b'mod simili għal dak maħluq ghall-Ukrajna;
6. Iqis utli l-prattika li l-awtoritatijiet tal-Moldova jkunu involuti sa mill-istadju tal-abbozzar tal-leġiżlazzjoni rilevanti minħabba li dan jagħmel il-proċess aktar inkluživ u tivvaluta b'mod xieraq l-implimentazzjoni tad-DCFTA, b'attenzjoni partikolari mogħiġi lit-traspożizzjoni u l-implimentazzjoni tal-*acquis*, kif ukoll l-impatt fuq is-soċjetà tal-Moldova, u biex tiżgura rapportar annwali pubbliku u komprensiv, inkluż dwar l-appoġġ tekniku u finanzjarju pprovdu mill-UE;
7. Jissottolinja r-rwol principali li żvolgew id-DAGs fil-monitoraġġ tad-DCFTA, u jfakkar li l-Partijiet għandhom jiżguraw finanzjament xieraq u rappreżentanza bilanċjata tas-soċjetà civili;
8. Jinnota li l-evalwazzjoni tal-implimentazzjoni tad-DCFTA hija ffokata ħafna fuq il-flussi tal-kummerċ u l-ostakli ghall-kummerċ; jappella lill-Kummissjoni tosserva u tivvaluta b'mod xieraq l-implimentazzjoni tad-DCFTA, b'attenzjoni partikolari mogħiġi lit-traspożizzjoni u l-implimentazzjoni tal-*acquis*, kif ukoll l-impatt fuq is-soċjetà tal-Moldova, u biex tiżgura rapportar annwali pubbliku u komprensiv, inkluż dwar l-appoġġ tekniku u finanzjarju pprovdu mill-UE;
9. Jitlob konformità effettiva tal-klawsoli dwar il-kummerċ u l-iżvilupp sostenibbli u l-impenji internazzjonali, u speċifikament l-implimentazzjoni tajba tal-konvenzionijiet ewlenin tal-ILO.

¹ Testi adottati, P8_TA(2017)0283.

**INFORMAZZJONI DWAR L-ADOZZJONI
FIL-KUMITAT LI JINTALAB JAGHTI OPINJONI**

Data tal-adozzjoni	21.6.2018	
Riżultat tal-votazzjoni finali	+: -: 0:	31 3 1
Membri preženti ghall-votazzjoni finali	William (The Earl of) Dartmouth, Laima Liucija Andrikienė, Tiziana Beghin, Salvatore Cicu, Santiago Fisas Ayxelà, Eleonora Forenza, Nadja Hirsch, Yannick Jadot, France Jamet, Elsi Katainen, Patricia Lalonde, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, David Martin, Emmanuel Maurel, Anne-Marie Mineur, Sorin Moisă, Alessia Maria Mosca, Franck Proust, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Tokia Saïfi, Adam Szejnfeld	
Sostituti preženti ghall-votazzjoni finali	Goffredo Maria Bettini, Reimer Böge, Klaus Buchner, Dita Charanzová, Danuta Maria Hübner, Sajjad Karim, Sander Loones	
Sostituti (skont l-Artikolu 200(2)) preženti ghall-votazzjoni finali	Czesław Hoc, John Howarth, Dietmar Köster, Kosma Złotowski	

**VOTAZZJONI FINALI B'SEJHA TAL-ISMIJIET FIL-KUMITAT LI JINTALAB
JAGHTI OPINJONI**

31	+
ALDE	Dita Charanzová, Nadja Hirsch, Elsi Katainen, Patricia Lalonde
ECR	Czesław Hoc, Sajjad Karim, Sander Loones
EFDD	Tiziana Beghin, William (The Earl of) Dartmouth
GUE/NGL	Eleonora Forenza, Lola Sánchez Caldentey
PPE	Laima Liucija Andrikienė, Reimer Böge, Salvatore Cicu, Santiago Fisas Ayxelà, Danuta Maria Hübner, Sorin Moisă, Franck Proust, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Tokia Saïfi, Adam Szejnfeld
S&D	Goffredo Maria Bettini, John Howarth, Dietmar Köster, Bernd Lange, David Martin, Emmanuel Maurel, Alessia Maria Mosca, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández
VERTS/ALE	Klaus Buchner, Yannick Jadot

3	-
ENF	France Jamet, Danilo Oscar Lancini
GUE/NGL	Anne-Marie Mineur

1	0
ECR	Kosma Złotowski

Tifsira tas-simboli użati:

- + : favur
- : kontra
- 0 : astensjoni